

به نام خدا

**اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون لایحه :
«به هزینه قطعی منظور نمودن اعتبار خرید وسایل
حفاظتی جزیره خارک»**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

مخصوصاً صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۸۰

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی
دفتر مطالعات بخش
عمومی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۷۹۸۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۰/۱۴

مقدمه

در تبصره «۸» قانون بودجه سال ۱۳۶۱ اجازه داده شد مبلغ (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اعتبار جهت هزینه‌های ناشی از جنگ تحمیلی به شرح تأمین نیازمندی‌های نیروهای مسلح، خرید و تهیه فراورده‌های نفتی، هزینه‌های جنگ‌زدگان، بازسازی مناطق جنگی، تفکیک و اختصاص داده شود.

اعتبار (هزینه) مندرج در تصویب‌نامه موضوع اختصاص مبلغ چهل و پنج میلیون (۴۵,۰۰۰,۰۰۰) دلار در ردیف ۵۰۳۰۴۱ به منظور خرید وسایل حفاظتی تأسیسات نفتی در جزیره خارک در دفاتر ذی‌حسابی وزارت نفت تحت عنوان «علی‌الحساب» ثبت شده و نسبت به واریز و تسویه آن اقدامی به عمل نیامده است. نگهداری رقم مزبور در سرفصل حساب‌های سنواتی، تراز عملیاتی وزارت نفت را با مشکل مواجه ساخته است.

به اذعان دولت مستندات این مخارج به علت شرایط خاص زمان جنگ میسر نیست. به همین جهت لایحه «قطعی نمودن اعتبار خرید وسایل حفاظتی جزیره خارک» دفعات متعددی در مجلس شورای اسلامی مطرح و بررسی شده است.

اظهار نظر کارشناسی

طبق تبصره «۶۴» قانون بودجه سال ۱۳۶۱ مصرف اعتبارات مربوط به تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و همچنین بازپرداخت وام‌های خارجی وزارت دفاع، از شمول مقررات قانون محاسبات عمومی و آیین‌نامه معاملات دولتی مستثنی بوده و تابع آیین‌نامه‌ای است که قرار بود حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ تصویب قانون مذکور بنا به پیشنهاد وزارت دفاع و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران برسد.

براساس ماده (۳) آیین‌نامه مزبور پرداخت هزینه‌های ناشی از جنگ تحمیلی به هزینه قطعی منظور می‌شود. لذا به نظر می‌رسد در صورتی که اسناد مثبت در آن زمان موجود بود، وزارت نفت اجازه به هزینه قطعی منظور کردن مبلغ علی‌الحساب را داشته است. از آنجایی که قانون بودجه سال ۱۳۶۱ قانون یک‌ساله بوده و در حال حاضر مجری نمی‌باشد لذا در حال حاضر این مبالغ از حکم قانون محاسبات عمومی مستثنی نخواهند بود. همچنین با توجه به حکم ماده (۱۴۰) قانون محاسبات عمومی سال ۱۳۶۶ مبنی بر نسخ قانون محاسبات عمومی سال ۱۳۴۹، در حال حاضر مبالغ فوق می‌بایست براساس قانون محاسبات عمومی سال ۱۳۶۶ تعیین تکلیف شوند.

بر این اساس می‌توان به یکی از دو صورت ذیل عمل کرد:

- در صورتی که هیچ مدرکی وجود ندارد، طبق مفاد ماده (۷۳) قانون محاسبات عمومی^۱ عمل شود. در این صورت باید خریدهای مزبور به عنوان نقصان و تفریط در هیئت‌های مستشاری دیوان محاسبات کشور مطرح و با رأی به هزینه قطعی منظور شود.

- در صورتی که مدارک اصلی وجود ندارد، اما مدارک دیگری مانند صورتجلسات و نظایر آن وجود دارد، طبق مفاد تبصره «۴» ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی^۲ عمل شود. در این صورت این مدارک به جای مدارک اصلی ضمیمه صورتجلسات می‌شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با توجه به نبود اسناد و مدارک مثبت‌های در خصوص موضوع خرید وسایل و تجهیزات حفاظتی در سال ۱۳۶۱ و درج مبلغ اعتبار به صورت علی‌الحساب در حساب‌های وزارت نفت، تعیین تکلیف این موضوع ضروری است. مطابق با بررسی‌های انجام شده قانون مجری درباره قطعی کردن هزینه علی‌الحساب خرید وسایل و تجهیزات حفاظتی در سال ۱۳۶۱ قانون محاسبات عمومی سال ۱۳۶۶ است. از آنجایی که در قانون محاسبات عمومی سازوکار لازم برای رفع چنین مسئله‌ای پیش‌بینی شده است لذا قانونگذاری مجدد برای آن لازم نیست. مطابق با بررسی انجام شده برای رفع مسئله فوق در صورتی که هیچ مدرکی وجود ندارد، طبق مفاد ماده (۷۳) قانون محاسبات عمومی باید خریدهای مزبور به عنوان نقصان و تفریط در هیئت‌های مستشاری دیوان محاسبات کشور مطرح و با رأی به هزینه قطعی منظور شود. همچنین در صورتی که مدارک اصلی وجود ندارد، اما مدارک دیگری مانند صورتجلسات و نظایر آن وجود دارد، طبق مفاد تبصره «۴» ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی، باید آن مدارک به جای مدارک اصلی ضمیمه صورتجلسات شود.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحده		✓		

ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده واحده : به وزارت نفت اجازه داده می‌شود مبلغ چهار میلیارد (۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اعتبار ردیف ۵۰۳۰۴۱ (هزینه‌های ناشی از جنگ تحمیلی) قانون بودجه سال ۱۳۶۱ کل کشور را که برای خرید وسایل حفاظتی جزیره خارک در اختیار وزارتخانه یاد شده قرار گرفته بود و به علت شرایط خاص زمان جنگ امکان تهیه اسناد و مدارک انجام هزینه میسر نمی‌باشد با تأیید هیأتی مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های نفت، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور به هزینه قطعی منظور نماید.		✓			از آنجایی که در قانون محاسبات عمومی سازوکار لازم برای رفع چنین مسئله‌ای پیش‌بینی شده است لذا قانونگذاری مجدد برای آن لازم نیست.	-

۱. ماده (۷۳) - نقصان و تفریط حاصل در ابواب جمعی مأمورین وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که به موجب مقررات مجاز به اخذ و نگهداری وجه نقد و یا اوراقی که در حکم وجه نقد است می‌باشد نسبت به وجوه و یا اوراق مذکور با اعلام دستگاه اجرایی مربوط با رأی دیوان محاسبات کشور از محل اعتبار هزینه‌های پیش‌بینی نشده منظور در بودجه کل کشور تأمین می‌شود. این اقدام مانع تعقیب قانونی مسئولان امر نخواهد بود.

تبصره - وجوهی که بر اثر تعقیب مسئولان امر از این بابت وصول خواهد شد به حساب درآمد عمومی منظور می‌گردد.

۲. تبصره «۴» - در موارد اضطراری نظیر سیل و آتش‌سوزی در صورتی که به تشخیص هیئت‌های مرکب از نماینده مجلس شورای اسلامی و وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور دسترسی به اصل مدارک جهت انضمام به اسناد و صورتحساب‌های ماهیانه میسر نباشد، ذی‌حساب مربوط می‌تواند نسخ دیگر و یا تصویر مدارک را به جای مدارک اصلی به اسناد صورتحساب‌ها ضمیمه نماید موارد شمول و نحوه اجرای این تبصره مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور تهیه و به مورد اجرا گذارده خواهد شد.